

SPLIT // OBJAVLJENA KNJIGA

'IMENA U TIŠINI' U velikoj hladnjači pohranjivali tijela iz masovnih grobnica; sve je počelo prije 30 godina u Splitu

PIŠE JASENKA LESKUR

27. travnja 2026. - 16:01

AD

AD

Duje Klaric/Cropix

U splitskom KBC-u danas je svečano obilježeno 30 godina od objavljivanja prvih znanstvenih rezultata DNK analize u identifikaciji žrtava iz masovnih grobnica u RH. Tim povodom promovirana je knjiga "Imena u tišini", kao svjedočanstvo iz toga vremena o hrvatskom modelu identifikacija žrtava rata, koji je kasnije prihvaćen u mnogim međunarodnim programima, a upriličena je i izložba fotografija u hodnicima bolnice.

Fotografije predstavljaju bogatu arhivu o ekshumacijama i identifikacijama poginulih i nestalih, čija su tijela ubačena u masovne grobnice, pri čemu je splitski tim patologa i sudskih vještaka, u suradnji sa istaknutim američkim stručnjacima, odradio – pionirski posao.

Svečanosti su uz brojne splitske znanstvenike prisustvovali i čelnici političkog života, među njima ministar hrvatskih branitelja i potpredsjednik Vlade RH **Tomo Medved**, a zaslužnima su podijeljene zahvalnice KBC-a Split: prof. dr. **Šimunu Anđelinoviću**, predstojniku Zavoda za patologiju, sudsku medicinu i citologiju KBC-a i domaćinu svečanosti, prof. dr. **Draganu Primorcu**, prof. dr. **Mariji Definis**, prof. dr. **Ireni Drmić Hofman**, **Boji Režić** i čitavom Odjelu patologije i sudske medicine.

AD

Duje Klaric/Cropix

Duje Klaric/Cropix

AD

AD

AD

AD

– Obilježnica nije samo podsjetnik na medicinski i znanstveni napredak, već prije svega na duboko humani čin, vraćanje identiteta onima kojima je bio nasilno oduzet te pružanje mira njihovim obiteljima. Tijekom i nakon Domovinskog rata upravo je primjena DNK tehnologije otvorila drugo poglavlje u procesu identifikacije. Ponosni smo da su upravo u KBC-u Split razvijeni i primijenjeni prvi sustavni postupci identifikacije žrtava, u vrijeme iznimne opterećenosti bolnice. Taj pionirski doprinos ne predstavlja samo važnu nacionalnu vrijednost, nego značajni iskorak u globalnoj forenzičkoj praksi. Zahvaljujući mukotrpnom radu prof. Anđelinovića, prof. Primorca i cijelog njihovog tima, Hrvatska je postala prepoznata kao primjer dobre prakse u ovom osjetljivom i zahtjevnom području. Svjetski, a naše! - kazao je ravnatelj KBC-a Split prof. dr. **Krešimir Dolić**.

MALA ČETA

Prof. dr. Šimun Anđelinović prisjetio se ratnih vremena, kada je malobrojna splitska Patologija KBC-a Split bila jedina u ovom području Hrvatske, kao i u velikom dijelu Bosne i Hercegovine, koja je bila u mogućnosti medicinski-znanstveno zbrinuti ostatke tijela koji su pristizali sa ratišta:

– Prije objave tog povijesnog članka u američkom "Journal of Forensic Sciences" mi smo u slučaju Dubokog jarka obavili prvu stručno-medicinsku ekspertizu.

Kad su se počele iskopavati masovne grobnice, morali smo se organizirati, naći način na koji ćemo zbrinuti tijela. Dovedli smo veliku hladnjaču u krug bolnice u koju smo pohranjivali tijela i sustavno radili. U Bosni je sve išlo teže, jer nije bilo organizacije kao u Hrvatskoj. U našem Zavodu je obrađeno 1155 skeleta, a sve uz rodbinu koja je stalno dolazila tražeći svoje članove obitelji, što je povećavalo obim posla.

Paralelno smo pomagali pravosuđu, primjenom DNK tehnologije u utvrđivanju očinstva.

Naš Zavod se bavi znanstvenim radom, dao je više od 60 doktorata znanosti doktorima unutar bolnice, a godišnje obradi 70 tisuća živih pacijenata. Toliko ih dobije dijagnozu u našoj ustanovi. Znanje iz rata nismo zaboravili, stvorili smo studij Forenzike, imamo kolegij Sudske medicine na Medicinskom fakultetu, znanje se prenosi na novi naraštaj. To je najvažnije, o tome nam je govorio naš učitelj **Henry C. Lee** – kazao je prof. dr. Šimun Anđelinović.

Autor, uz ostale suradnike, povijesno važnog znanstvenog rada koji je afirmirao rad splitskih stručnjaka, prof. dr. Dragan Primorac je kazao da mu je između oko 400 radova koje je napisao u svom životu taj bio najteži:

– Sve je počelo jednim pozivom dr. Anđelinovića dok sam bio na na poslijedoktorskom usavršavanju u SAD-u, bavio sam se analizom DNK kostiju. Svima kojima sam se obratio u Americi naši planovi činili su se preambiciozni, jer nije bilo pravila koja su se mogla slijediti. Ideja im je bila izvrsna, ali realizacija upitna. Riskirali smo.

PRVI LET

Nikad neću zaboraviti prvi let u travnju 1994. godine, u zrakoplovu je bila donacijska oprema, a presudan je bio razgovor s **Barbarom Bush**. Trebalo je dvije godine da ekipa iz splitske bolnice dođe do rezultata, bilo je tu na stotine promijenjenih protokola.

U našem radu objavljenom 1996. je pokazano da je DNK tehnologija najmoćnije oružje kad krenete u identifikaciju masovnih grobnica, a standardne forenzičke metode nisu dovoljne. Splitska ekipa postala je dio hrvatske i svjetske forenzičke povijesti.

Tada **Barbara Wolf** daje pred Američkim kongresom izvještaj, a Amerikanci rade televizijski serijal o identifikaciji žrtava rata. Ljudi su gledajući plakali, a dolazi do promjene percepcije SAD-a prema Hrvatskoj, a istina je bila jedna. U grobnicama su bila nevina djeca, starci - mijenjala se istina o Hrvatskoj – kazao je dr. Primorac.

📷 Dujke Klaric/Cropix

AD

Open your own
online store
and grow
your sales

Try it FREE >

Bigcommerce

AD

Čestitajući pripadnicima Četvrte gardijske brigade 35. rođendan, u svom obraćanju ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved je istaknuo:

– Hrvatska je predvodnica mnogih procesa, jedan od njih je identificiranje osoba koje su ubijene u velikosrpskoj agresiji i bačene u jame. Kroz taj naš jedinstveni model Ministarstvo branitelja ima velike rezultate: najmanje jednom mjesečno pozivamo obitelji da bismo čuli rezultate analiza i prihvatili činjenicu da se radi o članu njihove obitelji. Punih 35 godina poslije rata! U proteklim godinama tako smo riješili sudbinu 340 osoba.

SUVREMENA OPREMA

Sveukupno, od početka Domovinskog rata 5296 osoba smo ekshumirali, a 84 posto nestalih smo uspješno identificirali. To je rezultat kakav nema nitko i imamo razloga na njega biti ponosni.

Izazov koji je pred nama riješit ćemo nabavom najsuvremenije laboratorijske opreme te ulaganjem u stručnost ljudi. Godine 2019. zakonom smo postavili institucionalni okvir i regulirali odnose među ustanovama koje se bave ovim i od tada se precizno zna tko što radi. A odlučni smo da nikada ne posustanemo u našem djelovanju – kazao je ministar Medved.

Čestitke stručnjacima splitskog Zavoda za patologiju, sudsku medicinu i citologiju na obljetnici uputili su i rektor splitskog Sveučilišta prof. dr. **Dragan Ljutić**, zamjenik gradonačelnika Splita **Ivo Bilić** i zamjenik župana Splitsko-dalmatinske županije **Stipe Čogelja**.

O knjizi "Imena u tišini" govorila je prof. dr. **Ana Marušić**, prof. dr. **Željana Bašić** i mr. **Ante Gugić**. O izložbi koja se može razgledati u hodnicima KBC-a govorio je dr. **Ivan Jerković**.

Program je pjesmom uveličala policijska klapa "Sv. Mihovil".